



---

*Odbor za mednarodno trgovino  
Odbor za industrijo, raziskave in energetiko*

---

**2023/0273(NLE)**

2.4.2024

**\*\*\***

## **OSNUTEK PRIPOROČILA**

o osnutku sklepa Sveta o odstopu Unije od Pogodbe o energetske listini  
(06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE))

Odbor za mednarodno trgovino  
Odbor za industrijo, raziskave in energetiko

(Postopek s skupnimi sejami odborov – člen 58 Poslovnika)

Poročevalca: Anna Cavazzini, Marc Botenga

***Oznake postopkov***

- \* Postopek posvetovanja
- \*\*\* Postopek odobritve
- \*\*\*I Redni zakonodajni postopek (prva obravnava)
- \*\*\*II Redni zakonodajni postopek (druga obravnava)
- \*\*\*III Redni zakonodajni postopek (tretja obravnava)

(Vrsta postopka je odvisna od pravne podlage, ki je predlagana v osnutku akta.)

## VSEBINA

|  | <b>Stran</b> |
|--|--------------|
| OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA .....                         | 5            |
| OBRAZLOŽITEV .....   | 6            |
| PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH STA POROČEVALCA PREJELA<br>PRISPEVEK ..... | 8            |



## OSNUTEK ZAKONODAJNE RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

### o osnutku sklepa Sveta o odstopu Unije od Pogodbe o energetske listini (06509/2024 – C9-0059/2024 – 2023/0273(NLE))

#### (Odobritev)

*Evropski parlament,*

- ob upoštevanju osnutka sklepa Sveta (06509/2024),
  - ob upoštevanju Pogodbe o energetske listini, podpisane v Lizboni 17. decembra 1994, zlasti člena 47,
  - ob upoštevanju zahteve Sveta za odobritev v skladu s členom 194(2) in prvim pododstavkom člena 207(4) ter točke (a)(v) drugega pododstavka člena 218(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije (C9-0059/2024),
  - ob upoštevanju člena 105(1) in (4) ter člena 114(7) Poslovnika,
  - ob upoštevanju skupne razprave Odbora za mednarodno trgovino ter Odbora za industrijo, raziskave in energetiko v skladu s členom 58 Poslovnika,
  - ob upoštevanju priporočila Odbora za mednarodno trgovino in Odbora za industrijo, raziskave in energetiko (A9-0000/2024),
1. odobri odstop Unije od Pogodbe o energetske listini;
  2. naroči svoji predsednici, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter vladam in parlamentom držav pogodbenic Pogodbe o energetske listini.

## OBRAZLOŽITEV

Pogodba o energetske listini (PEL) je večstranski trgovinski in naložbeni sporazum, ki se uporablja v energetske sektorju. Podpisana je bila leta 1994, veljati pa je začela leta 1998. Evropska unija je med pogodbenicami PEL skupaj z Euratomom, 23 državami članicami EU ter Japonsko, Švico, Turčijo in večino držav Zahodnega Balkana in nekdanje ZSSR, razen Rusije in Belorusije, ki sta sporazum podpisali leta 1994, vendar ga nista ratificirali.

Enajst držav članic (Nemčija, Francija, Španija, Nizozemska, Italija, Poljska, Slovenija, Luksemburg, Danska, Irska, Portugalska) in Združeno kraljestvo, ki predstavljajo več kot 70 % evropskega prebivalstva, se je že odločilo za odstop od PEL. Naslednji logičen korak je, da odstopi tudi EU.

PEL je naložbena pogodba, ki jo multinacionalke največkrat uporabljajo za tožbo držav, število sporov med vlagatelji in državami pa iz leta v leto raste. 1. decembra 2023 je bilo po Pogodbi o energetske listini sproženih 162 znanih arbitražnih postopkov za naložbe, od tega približno 70 % primerov za naložbe znotraj EU. Vse večje število pravnih postopkov se nanaša na okoljske ukrepe.

Znanstveniki so večkrat opozorili, da bo treba, da bi preprečili hude podnebne krize, pospešiti postopno opuščanje fosilnih goriv in opraviti hiter prehod na energijo iz obnovljivih virov. Zaščita naložb v fosilna goriva v PEL je v neposrednem nasprotju s potrebo po opustitvi premoga, nafte in zemeljskega plina ter drugimi podnebnimi politikami. Multinacionalke, ki so dejavne na področju fosilnih goriv, lahko na podlagi PEL tožijo evropske vlade, ki izvajajo politike za postopno opuščanje fosilnih goriv ali pospeševanje pravičnega energetskega prehoda. Zadnji primeri kažejo, da PEL ne le ovira izvajanje podnebnih ukrepov, ampak državam tudi otežuje usmerjanje energetske krize in energetskega prehoda. Leta 2021 sta nemški premogovni podjetji RWE in Uniper od nizozemske vlade zahtevali 2,4 milijarde EUR odškodnine, ker je določila postopno odpravo premoga do leta 2030. Leta 2022 je bilo Italiji naloženo plačilo 250 milijonov EUR odškodnine britanskemu naftnemu podjetju Rockhopper, ker je sprejela odločitev o prepovedi obalnih naftnih terminalov, ki so bili predmet kritike italijanskih obalnih skupnosti. Novembra lanskega leta 2023 pa je naftno podjetje Klesch Group Holdings Limited tožilo EU, Nemčijo in Dansko za plačilo vsaj 95 milijonov EUR zaradi obdavčitve nepričakovanega dobička, ki je bila v odgovor na ekonomski učinek visokih cen energije uvedena z Uredbo Sveta (EU) 2022/1854.

Predlagani odstop EU od Pogodbe o energetske listini je rezultat večletne aktivnosti številnih združenj, saj pogodba ščiti finančne interese multinacionalk, dejavnih na področju fosilnih goriv, na škodo regulativne avtonomije in učinkovitega družbenega podnebnega prehoda. Leta 2021 je več kot milijon evropskih državljanov pozvalo države članice EU k odstopu od PEL. Podnebni aktivisti, sindikati, znanstveniki, akademiki in številna družbena gibanja so stopili skupaj, da bi razkrili nevarnosti te pogodbe, in so večkrat pozvali države k odstopu. Poleg tega je Evropski parlament k odstopu pozval v resoluciji z dne 24. novembra 2022 o posodobitvi Pogodbe o energetske listini.

Ker PEL od 90. let 20. stoletja ni bila obsežneje posodobljena, se je novembra leta 2018 začel postopek njene posodobitve, da bi se uskladila z načeli iz Pariškega sporazuma, zahtevami glede trajnostnega razvoja in boja proti podnebnim spremembam ter sodobnimi standardi

zaščite naložb.

Vendar predlagano besedilo posodobljene PEL ni usklajeno s Pariškim sporazumom<sup>1</sup>, podnebnimi pravili EU<sup>2</sup> ali cilji evropskega zelenega dogovora<sup>3</sup>. Besedilo posodobljene PEL tudi ni usklajeno s ključnimi elementi resolucije EP z dne 23. junija 2022 o prihodnosti evropske mednarodne naložbene politike, v kateri je pozval, da je treba vlagateljem v fosilna goriva takoj prepovedati, da bi pogodbenice tožili zaradi izvajanja politik za postopno opuščanje fosilnih goriv v skladu s svojimi zavezami iz Pariškega sporazuma; Posodobljena PEL tudi ni prepričala kvalificirane večine držav članic v Svetu, zaradi česar EU ni dobila mandata za nadaljevanje sprejemanja posodobljenega besedila na konferenci podpisnic energetske listine, ki je potekala novembra leta 2022.

Poleg tega so lahko, dokler je Evropska unija pogodbenica PEL, celo države članice EU, ki so že odstopile od PEL, še vedno tožene zaradi izvajanja politik EU.

Zato poročevalca menita, da Evropska unija ne more ostati pogodbenica PEL, in pozdravljata predlog Komisije za njen odstop od te pogodbe.

Komisijo pozivata, naj še naprej spodbuja usklajeni odstop vseh držav članic, da bi se omejili negativni učinki samoderogacijske klavzule in učinkovito preprečili spori znotraj EU.

Pozivata jo tudi, naj si še naprej prizadeva za dogovor z državami članicami o sklenitvi medsebojnega sporazuma, ki bo kodificiral razlago, da se PEL ne uporablja v sporih med državo članico in vlagateljem iz druge države članice v zvezi z njegovo naložbo v prvi državi članici ter da temu ni bila namenjena. Poleg tega pozivata Komisijo, naj stopi v stik s partnerskimi državami in predlaga drugi sporazum, ki bo pogodbenicam Pogodbe o energetski listini, ki niso članice EU in želijo odstopiti, omogočil odpravo samoderogacijske klavzule po načelu vzajemnosti.

---

<sup>1</sup> Sporazum, sprejet na 21. konferenci pogodbenic Okvirne konvencije OZN o podnebnih spremembah v Parizu 12. decembra 2015 (Pariški sporazum).

<sup>2</sup> Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila).

<sup>3</sup> Sporočilo Komisije z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru (COM(2019)0640).

**PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE,  
OD KATERIH STA POROČEVALCA PREJELA PRISPEVEK**

V skladu s členom 8 priloge I Poslovnika poročevalca Anna Cavazzini in Marc Botenga izjavljata, da sta pri pripravi osnutka priporočila prejela prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Preglednica 1: Prispevki, ki ji je prejela Anna Cavazzini.

| <b>Subjekt in/ali oseba</b>                |
|--|
| Climate Action Network Europe (CAN Europe) |
| DG ENER, European Commission               |

Preglednica 2: Prispevki, ki ji je prejel Marc Botenga.

| <b>Subjekt in/ali oseba</b>                |
|--|
| Climate Action Network Europe (CAN Europe) |
| Friends of the Earth Europe                |

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti poročevalcev.